

A hatóság és a kamara kötelességei a szegedi ipar és kereskedelem fejlesztése körül.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Beeses felhívásának eleget téve, készséggel mondom el véleményemet Kecske-méit Antal ur a Kereskedelmi és Iparkamarához intézett és az iparfejlesztésre vonatkozó, sok tekintetben értékes, intenciójában nagyrabecsült beadványáról és ezzel kapcsolatosan feladatainkról a háboru teremtetten új helyzetben. Ezt annál szívesebben teszem, mert tudvalevőleg egy nagy mű megalkotásához, egy nagy épület tető alá hozásához kis téglák, de még törmelékek is használhatók, sőt feltétlenül szükségesek.

A beadvány szerint a Kereskedelmi és Iparkamara főfeladata a kereskedelem és ipar irányítása közvetlen befolyást gyakorolván a vezetőség, illetve a titkár által különösen az iparosokra. Ez — azt hiszem — téves. A Kereskedelmi és Iparkamara közvetítő organum a kormány és a kereskedő és ipari érdekeltség között egy bizonyos körületben. Megteszi észrevételeit, jelentéseit és indítványait a kereskedelmi kormánynak nemcsak oly ügyekben, melyekben a miniszter kérdést intéz hozzá, hanem azokban is, melyeket kerülete, kereskedelme és ipara, azaz kereskedői és iparosai érdekében az adott viszonyokhoz képest szükségének, fontosnak, célravezetőnek tart. És itt kell a kamara és a bürokratizmus mellőzésével keresni a közvetlen érintkezést kerülete kereskedői és iparosaival, hogy megismerje azok sérelmeit, kívánságait. És ekkor volna fontos, hogy a vezetőségnek meg legyen az erkölcsi tekintélye, szavának sulya felsőbb helyen, hogy érvényt tudjon szerezni határozatainak, melyhez feltétlen kormány-rendelet, anyagi vagy tárgyi támogatás szükséges. A kamara és az iparosok közötti kapcsolatnak formáját és bensőségét nem ismerem, előterjesztéseinek, indítványainak soráról és azok eredményeiről nagyon keveset hallottam. Tény az, hogy legtöbb esetben hiányzik a sérelmek orvoslásának erélyes követelése, a bátor szó kellő helyen és kellő időben való kimondása. Pedig a háboru teremtetten új helyzet, a háboru után feltétlen elkövetkező gazdasági fellendülés előtti munka a kamarák tapasztalt és többnyire nagy vállalatok élén álló vezetőségének, valamint bel- és kül-tagjainak teljes tudását és energiáját követeli meg.

Ezek közül a feladatok közül csak egy néhányat említek meg: új gazdasági kiegyezésünket Ausztriával a legapróbb részletekig előkészíteni és a kereskedők és iparosok jogos érdekeit nyomatékosan képviselve minden más foglalkozási ággal szemben megvédeni. A balkáni piac részünkre való biztosításának kérdése. Közvetlen a háboru befejezése után gyári és kézmű-iparunknak nyersáruval való ellátására irányuló szükséges intézkedések alapos megvitatása. Állásfoglalás a háboru szükségessége okozta áruközpontok állandósítása ellen stb., stb. Ezen az egész ország kereskedelmét és iparát érintő feladatokon kívül városunkkal szemben is vannak speciális feladatai.

A szerbek leverésével közvetlen kapcsolatot teremtettünk Bulgáriával, Romániával és Törökországgal. Ezen idő óta ismét igen sokat foglalkoznak a Duna nemcsak stratégiai, de közgazdasági jelentőségével is. Valóban Európa ezen egyetlen főfolyama, mely nyugatról keletre folyik és természetes országaita Németországnak, Ausztriának, Magyarországnak és a Balkánnak, a legnagyobb figyelmet érdemli meg. A Duna Németországban földrajzilag és kereskedelmiileg fontos Rajna vidékébe nyúlik és a németek már is azzal foglalkoznak, hogy csatornával összekössék az Elbével és az Oderral és így ezeket a víziutakat felhasználva hatalmas iparunknak — a Balkánon az angol, de különösen a francia ipart kiszorítva, — minél nagyobb piacot teremtsenek. Nem csálódok, ha úgy vélem, hogy a mi

kormányunk a Balkánon hasonló előnyöket igyekszik biztosítani, mint Németország.

Városunknak beláthatatlan horderejű érdeke, hogy ebben a nemzetközi kapcsolatban helyet kapjon. Már 30 év előtt a kereskedelmi minisztérium kiküldöttje tárgyalta a kamarában a vezetőséggel szakközlegek bevonásával egy a Dunát és a Tiszát összekötő csatornáról, szegedi torkolattal. A költségek akkor 60 millió forintban voltak kontemplálva. A vasút fejlődésével a víziutak fejlesztését elhanyagolták, de rájöttek, hogy olesó tömegszállításra még is csak a víziut az alkalmasabb. Ennek bizonyítására fel szokták említeni, hogy Dortmundból Hamburgba évente több millió tonna szenet szállítanak, mely szállítás naponta körülbelül 30, igen sok kocsiból álló vonatot venne igénybe, míg a meglévő víziuton ezt a kolozsális forgalmat a legnagyobb könnyedséggel bonyolítják le. Még az az előnye is megvan a víziutnak, hogy a hajók ki és berakodás céljából bárhol megállhatnak. Kosuth minisztersége alatt ismét elővették a csatorna ügyét, ekkor már a költségeket 150 millió koronában irányozták elő. Ebben az újabb tervben már Szegedet, mint oly gyakran, ismét mellőzték és Csongrádot vagy Szolnokot találták a csatorna torkolására alkalmasnak. De hát ez még csak terv és tekintve, hogy az építési költségek csak emelkedhetnek, még nagyon sokáig csak terv is fog maradni. Mégis, ha elkövetkezik a várva-várt béke után mindannyiunk reménye: az általános gazdasági fellendülés, ha a németekkel közösen ontott vér által szorosra fűzött kapcsolat még szorosabbá akarjuk fűzni az által, hogy iparunk és kereskedelmünk részére áldozatot nem ismerő tevékenységüket mintaképül vesszük, önállóságunkat minden téren megőrizve, kulturájukat magunkévá tesszük, úgy nem ösmerünk bármily nagy terv keresztülvitelére akadályt, úgy a Duna—Tisza csatorna terve is előbb-utóbb valósággá fog válni. Hogy milyen évszázados jelentőségű lesz ez városunkra, közgazdaságunk fejlődésére, iparunk és kereskedelmünkre, erről még megközelítőleg sem lehet képet alkotni. Csak arra akarok utalni, hogy most alig fordul meg nálunk idegen hajó. Látni néha délnémet hajót, egy-két román, vagy holgár hajót, sőt két év alatt egy török hajó is meglátogatott bennünket. Ha a csatorna meglesz és közvetlen utat nyerünk Ausztriába és Németországba és viszont, ha az említett államok balkáni forgalmának tekintélyes része Szegeden át bonyolódik le, ami feltétlenül bizonyos, mert az körülbelül 200 km-es utmegtakarítást fog jelenteni, akkor külföldi hajók százai fogják építendő kikötőinket ellepni.

Van még, bár nem ily nagy horderejű, de városunkra szintén igen fontos megoldásra váró feladat és pedig a három Körös, de még inkább a Maros szabályozása. A Dunagőzhajózási társaság 1868. és 69-es években tavasszal magas vízálláskor hajójáratokat indított a Marosban, de már ezután a két év után kénytelen volt azt beszüntetni. Az állam költ a szabályozásra némely évben 100—200 ezer koronát, de kis eszközökkel ezt megoldani nem lehet, pedig a Marost minden társulati magánérdek dacára hajózhatóvá kell tenni.

Jól tudom, hogy ezeket az óniási feladatokat máról-holnapra megoldani nem lehet, de nem szabad, hogy ezek aktuálissá válván, bennünket készületlenül találjanak. A Kereskedelmi és Iparkamara vezetőségének feladata az ezzel összefüggő kérdések megvitatása, napirendben tartása és hogy a döntő tényezőket Szeged jogos igényeinek elismerésére bírja. Természetesen ennek a ténykedésünknek is, mint minden speciálisan Szeged kereskedőit és iparosait érdeklő ügyben

az oroszok sem tagadják, akkor a bukovinai és volhyniai sikerekről szóló lármának a bizonyosága, mennyire szeretné a cár megmutatni népeinek, hogy külön fővezér, mint Nikolajevics Miklós nagyherceg, akit egy pontban csakugyan felülmul. Azt hitte a világ, hogy ez Európa legnagyobb reklámhőse. A cár és Bruszilov tábornok azonban olyasmiket csinálnak, amikre Miklós nagyherceg nem merészkedett volna. A falvakban, melyek lakosságának nyolcvan százaléka nem tud írni és olvasni, plakátokat ragasztanak ki, melyek Bruszilov tábornok hőstetteiről adnak hírt. De ez a szemfényvesztés sem sokat használ. A monarchiában nem vitatják el az oroszoktól, ami megilleti őket: sikereiket hivatalosan is bejelentik. Annál szilárdabb lehet tehát bizalmunk is abban a nyilatkozatban, hogy megtették minden intézkedést, mellyel az oroszok további előrenyomulását megakadályozzák. Az utolsó napok eseményei már mutatják a változást. A középponti hatalmak szövetsége azt kiálthatja oda ellenségeinek, amit Napoleon mondott egyszer: *Gránátba fog-nak harapni!*

Jelentés a sajtóhadiszállásról

Sajtóhadiszállás, június 17. A Dnyesztertől délre eső területen előnyomuló ellenséges lovasosztatok Horodenkától északnyugatra a nieszviszkai Dnyeszter-hajlásnál megkísérlették, hogy támadásba menjenek át, azonban *vérsérv visszavertük őket.*

Épen úgy eredménytelenek a *Bothmer* tábornok hadserege ellen való kísérletezések is. Főntebb északra, valamint az Ikva vidékén csak csatározások voltak.

A legjelentékenyebb esemény az, hogy az oroszoknak többször megújított áttörési kísérlete a Styr és Stochod között, a rovno-koveli vasutvonalról északra meghiúsult. Mindezeket a támadásokat visszautasítottuk, valamint az ellenségnek azt a törekvését is, hogy Sokultól északra átkeljen a folyón.

Itt északon, továbbá délen a Dnyeszter és a Pruth között, tehát az átkarolásra való törekvés két végpontján, az ellenség harcmodorában jelentékeny lassulást lehet észlelni.

Lucktól nyugatra újabb harcok fejlődnek ki.

Az orosz hivatalos jelentés

Sajtóhadiszállás, június 17. Az orosz vezérkar július 15-ikéről többek között a következőket jelenti:

Orosz hivatalos jelentés: A Duna-fronton, a Naroc-tótól nyugatra élénk tüzéségi harcok folytak. Baranowycz irányában helyi harcok voltak. Néhány ellenséges árköt elfoglaltunk, a németek ellen támadásai következtében azonban visszavonultunk kiindulási árkaikba.

Bruszilov tábornok offenzívája tegnap tovább tartott. Újabb foglyokat ejtettünk és hadiszert zsákmányoltunk. Az ellenség helyenként ellentámadásokat folytat és új állásaiban szilárdan megvetette lábát. Az offenzívában eddig foglyul ejtettünk 1 tábornokot, 3 ezredparancsnokot, 2467 tisztet, körülbelül 150.000 közembert, 163 ágyút, 266 gépfegyvert, 131 bombavetőt és 32 aknavetőt zsákmányoltunk.